

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 578. An, qualiter, & à quo ob ingratitude[m] donatarii in donatorem revocari possit donatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

lur. Nam etsi teneant quidam professione donantis non secus ac natiuitate filii revocari posse donationem à donatore non habente filios; eò quòd monasterium sit loco filii eique pareatur; probabilius tamen id ipsum negant cum Felin. Tiraq. & aliis de Lugo d. 23. n. 198. Sanch. l. 7. moral. c. 3. n. 41. Wiestn. h. t. n. 22. qui tamen posterior ait, quòd res se ita habeat, si donatio alicui facta alio intuitu quàm professionis in religione emittenda; secus verò videri, si fiat isto intuitu; eò quòd talem donationem ex decreto Trid. sess. 25. c. 16. de regular. irritatam velint non pauci. De cetero ratio huius limitationis est, non tantum, quia illa juris fictio, quàm monasterium habetur, loco filii commentitia videatur, aut etiam permixta hac fictione, quia cit. *L. si unquam.* loquatur tantum de filiis veris, non fictitiis. Verum etiam ratio illius quasi à priore est, quòd donator non presumatur hunc casum exclusisse à revocatione, sicut exclusisse presumitur casum futura prolis; cum homines etiam prudentes teste experientia non ita solliciti sint, ut provideant monasterio, quod ingressuri sunt, sicut ut provideant filiis suis nascituris; imò nunquam liberalius donent res suas etiam extraneis, quàm quando de ingressu in monasterium cogitant. de Lugo. l. c. quem vide.

Quest 578. An, qualiter, & à quo ob ingratitudinem donatarii in donantem revocari possit donatio.

1. **R**esp. ad primum: posse donationes inter vivos omnino completas, seu postquam res donata traditione jam transit in dominium donatarii, adeoque à fortiori acceptatam, sed nondum completam traditione revocari ob ingratitudinem donatarii erga donantem admissam, extra omnem controversiam est ob claros textus Juris. *c. fin. h. t. l. 1. & fin. c. de revocat. donat.* Et quidem etiam post semel tantum admissam ingratitudinem, etiam si donatarius ejus penituerit. Lauterb. h. t. §. 2. cum Mozz. de contract. tit. quom. revocat. donat. n. 69. Sunt tamen casus, in quibus ob ingratitudinem revocari non potest à donatore ejusque hæredibus, etsi sint ex iis, in quibus eam revocari posse dicitur expressè. *L. fin. c. de revocat. donat.* Et primò quidem, si donatio est remuneratoria vel ob causam; quia non est propriè donatio, sed commutatio & compensatio meritorum. *L. penult. junct. Gl. v. irrevocabilis. L. Aquilinus. ff. h. t. Gl. in Li. ult. c. de revocat. donat. v. inveniatur. Abb. in c. ult. h. t. n. 11. Barbof. ibid. n. 17. Clar. l. c. q. 21. n. 4. Molin. l. c. n. 12. Pirh. h. t. n. 37. Molin. de primog. l. 3. c. 11. n. 44. Castrop. l. c. §. 3. n. 1. Revocari tamen potest, quatenus excedit merita; quia in tantum est merè liberalis. Pirh. l. c. Reiffenst. h. t. n. 66. Canif. in c. ult. h. t. n. 19. quod idem dicit Molin. tr. 2. de f. & f. d. 281. §. illud est. de donatione remuneratoria debita tantum ex decencia & honestate, & non ex Justitia. Quod tamen rectius negare videntur. Rebell. de obl. just. p. 2. l. 18. q. 9. n. 9. Castrop. l. c. n. 2. eò quòd eo ipso, quod debeat ex decencia, habeat vim & naturam honestæ compensationis. Hinc secundò revocari nequit donatio facta ratione dotis ob ingratitudinem mulieris vel viri; quia virtute & efficacia conditionis onerosæ, nimirum ut puella nubat, inducit rationem contractus. *L. si dotem c. de jure dotium. & l. fin. de promiss. dot.* Gutt. de juram. p. 1. c. 10. n. 4. Castrop. l. c. n. 3. qui tamen hoc ipsum variè limitat. Pirh. l. c. dicens, etiam datam ab extraneo, etiam post matrimonium soluta. *R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.**

tum, siue extant liberi, siue non, revocari non posse. Tertio facta ecclesiæ, monasterio alterive loco pio revocari nequit ob ingratitudinem Prælati seu administratoris, vel Capituli, vel etiam utriusque. Clar. §. donatio. q. 21. n. 5. Less. l. c. n. 105. Castrop. l. c. n. 4. Azor. l. 11. c. 8. q. 5. Pirh. l. c. Zoëli. h. t. n. 97. & c. contra Abb. in c. verum. de condit. ap. posit. n. 3. quatenus sentit, posse revocari, ubi Prælatum unà cum Capitulo fuit ingratus. Ratio est, quia quòd ecclesiis causisque piis donatur, censetur principaliter donatum Deo, ut proin Prælatum vel Capitulum nec ambo simul, etsi ecclesiam repræsentent, sed ipse Deus sit donatarius, in quem non cadit ingratitudo. Addit tamen Pirh. cum Zoëli. l. c. posse Prælatum ingratum, si fructus ecclesiæ spectent ad mensam ipsius, iis privari ad tempus vitæ suæ. Quartò collator beneficii collationem revocare nequit ob ingratitudinem collatarii in se committam; quia collatio non est merè liberalis donatio respectu collatoris; eum ex suo nihil donet, & ex necessitate officii teneatur conferre beneficia. Abb. in c. ult. h. t. n. 9. Molin. d. 281. in fine. Clar. l. c. q. 21. n. 6. Castrop. l. c. n. 6. Pirh. l. c. Quintò mater post mortem mariti libidinosè vivens non potest donata filio ob ejus ingratitudinem revocare. Lauterb. h. t. §. 50. Stru. ib. 15. lit. β. juxta l. 7. c. de revocat. donat. Vide Muller. ad Stru. l. c.

2. **R**esp. ad secundum: non tamen revocatur aut irritatur donatio ipso jure, ita ut admissa ingratitudine, etiam in causa in Jure expressa donatarius teneatur donata restituere; sed prius probata in judicio ingratitudine à donatore, sententia Judicis super ea contra donatarium lata. atq. cit. *l. fin.* Molin. l. c. d. 281. §. illud. de Lugo n. 172. Less. l. c. n. 104. Rebell. l. c. p. 2. l. 18. n. 9. in fine. Castrop. tr. 32. d. 2. p. 31. §. 1. n. 12. Pirh. h. t. n. 36. Haunold. de f. & f. tr. 9. n. 260. Et si re tradita donans impediretur vi vel dolo à donatario petere in judicio revocationem, posse eum uti viâ occultæ compensationis, eum citato à Lessio. n. 106. astruit Pirh. l. c. Casu verò quo res donata tradita non fuisset, potest donator eam non tradere, & ingratum donatarium eam petentem repellere exceptione; cum cui post solutionem competit actio seu repetitio, multò magis ante illam detur exceptio; juxta *L. in vius. ff. de reg. jur.* Less. l. c. n. 105. Castrop. n. 13. Rebell. Pirh. *ll. cit.* Probata demum ingratitudine lataque sententiâ teneatur etiam in foro conscientiæ donatarius donata restituere; non tamen fructus ex re donata perceptos ante sententiam revocationis; cum eos receperit ex re propria, ejus dominium habebat; eò quòd quo usque accedat hæc sententia, certus sit donatarius rei donatæ dominium sibi competere, & consequenter provenientes ex ea fructus esse sub sua potestate. Ita Castrop. n. 14. aliis ab eo citatis, puta Molin. d. 281. §. quando autem. Gutt. de juram. cit. c. 9. sententibus teneri eum restituere fructus perceptos statim à contestata lite.

3. **R**esp. ad tertium: potestas revocandi donationem ob ingratitudinem competit soli donatori, & regulariter ad hæredes ejus non transit, sed extinguitur morte donantis, si in ingratitudinem scivit & tacuit, secus, si eam ignoravit. Abb. in c. fin. h. t. n. 4. Barbof. ibid. n. 23. Molin. l. c. n. 3. de Lugo l. c. n. 170. Castrop. l. c. p. 31. §. 4. n. 1. Pirh. n. 38. & DD. communiter teste Tiraq. in cit. *L. si unquam. v. susceperit liberos. n. 172.* Constatque claris textibus *c. fin. & l. fin. c. h. t.* Ratioque illius est, quòd hæc potestas & actio consurgat ex delicto, nimirum injuriâ illatâ à

donatario; at actiones injuriarum extinguuntur morte injuriam passi. *L. injuriarum, ff. de injuriis, l. scum. §. qui injuriatur, ff. si quis caus.* Ad hæc actio injuriarum non censetur esse in bonis nostris ante litem contestatam; cum non sit rei persecutio, sed injuriæ illatæ vindicatio. *L. cum emancipatus, §. emancipatus, ff. de collat. bonor. & ibi gl.* præterquam quod donans, sciens sibi illatam injuriam, & potens eam vindicare revocatione donationis, eam non revocavit, nec revocationem intentavit, aut ad intentandam se paravit, censendus sit injuriam remisisse; & sic hæredes contra donatarium nihil movere possunt. Secus est, si injuriam ignoravit (intellige, etiam inculpabiliter) aut eam sciens, morte præventus aliave causâ impeditus, quod minùs revocationem intentare poterit, modò aliàs conquestus de injuria animum revocandi donationem ostenderit; tunc enim censeri nequit injuriam condonasse, & jus eam revocandi transit ad hæredes. *L. tres fratres, ff. de pactis, l. mater, ff. de inoff. testam. l. ult. de annali except. & colligitur manifestè ex c. ult. h. t. & l. ult. c. de revoc. donat. & ita docent Abb. in cit. c. ult. h. t. n. 7. Molin. cit. d. 281. n. 3. de Lugo, l. c. n. 169. Castrop. l. c. n. 2. §. 3. Pith. l. c. Sed & posse revocari donationem ab hæredibus donatoris ob injuriam illatam donatori post mortem, v. g. dum donatarius injustè læsit ejus famam vel honorem, vel promissa ei non observavit, docet de Lugo. l. c. n. 171. eò quòd, si id competabat hæredi, dum donator vivens ignoravit injuriam; quia censetur non tacuisse, id etiam ei competat, quando injuria inferenda post mortem necdum illata viventi; quia tunc multò minùs censetur tacuisse: jura autem concedunt hanc facultatem, quando donator non tacuit.*

4. Resp. Ad quartum: Hæc actio revocatoria ob ingratitude[m] competit contra donatarium; contra ejus hæredes autem intentari nequit, neque res donata ab iis repeti, neque à donatore neque ab ejus hærede, donante mortuo. Ita Molin. l. c. de Lugo, n. 170. Pith. l. c. Castrop. cit. §. 4. n. 6. aliisque citati pro resp. præced. quod ipsum minùs rectè probari à Molin. & aliis ex c. fin. h. t. & l. fin. c. de revoc. donat. dicit de Lugo. eò quòd citatis juribus nihil de hoc, sed solùm de successoribus donatoris dicatur, quòd nequeant revocationis causam inchoare: sed melius ex eo, quòd revocatio illa sit pœna delinquentis donatarii; adeoque mortuo delinquentis ingrato non possit amplius contra ejus hæredes intentari actio ad hanc pœnam exequendam. Possè nihilominus ab hæredibus donatoris aut etiam ipso donatore adhuc vivente, dum vivente donatario ignorabat injuriam revocari donationem adversus hæredes defuncti donatarii, docent Abb. in c. ult. h. t. n. 7. Sylv. v. donatio, l. 9. n. 14. Molin. l. c. n. 3. Pith. l. c. Engels, h. t. n. 20. Reiffenst. n. 64. contrarium tenente Zoëlio. in ff. h. t. num. 104. eò quòd hæc actio competens vi. *L. fin. c. de revoc. donat.* adhuc sit ex delicto; adeoque contra hæredes delinquentis non competat, nisi lis cum defuncto sit contestata juxta *L. unic. c. ex delict. futur.*

Quæst. 579. Quorum bonorum donatio revocari possit ob ingratitude[m] donatarii.

Resp. Res donatæ aliæve pro iis comparatæ apud donatarium existentes tempore mortæ quæstionis repeti possunt, earum donatione revo-

cata. Res verò ante consumptæ vel bona fide alienatæ in hanc actionem revocatoriam non veniunt. Lauterb. in ff. h. t. §. 51. citato Mozzio. de contract. tit. quom. revoc. donat. n. 19. juxta *L. 7. de revoc. donat.* donata tamen per donatarium dein hypothecata repeti possunt; cùm hypothecatio non sit vera alienatio, cum dominium rerum hypothecatarum permaneat apud debitorem, qui in hoc casu revocationis restituit hypothecam, salvo tamen creditori jure pignoris, quod donator lucrè debet, ne tertio in jure sibi quæsito ex revocatione fiat præjudicium *L. 18. §. 2. ff. de pignor. ait ita Lauterb. l. c.*

Quæst. 580. In quibus casibus ob ingratitude[m] donatarii fieri possit revocatio donationis.

1. Resp. Primò expressos in Jure casus esse sequentes, qui in *L. fin. c. de revocat. donat.* & in *c. ult. h. t.* enunciuntur. Primus si donatarius atroces injurias in donatorem effundat, ut dicitur in *cit. l. fin. c. ult. h. t.* adeoque hic comprehenduntur tam verba injuriosa vel contumeliosa & læsiva famæ vel honoris, quam facta (absque tamen manuum injectione, quæ ad secundam causam spectant) v. g. si captivum donatorem teneat, adulterium cum ejus uxore, stuprum cum ejus filia committat. Si cornua aliudve quid simile pro morte regionis valde infamans ante fores illius appendisset. Ad quam quoque causam reducit Pith. h. t. num. 34. cum Molin. l. c. si nulla causa urgente donatarius donatorem accuset de crimine, ob quod pœna mortis, mutilationis, exilii, infamæ amissionis notabilis partis bonorum incurritur; aut si in simili causa sit testis, Procurator, Advocatus. Porò quæ atrox injuria sit, æstimandum ex circumstantiis & qualitate personæ, cui inferitur, dijudicandum relinquatur prudentis Judicis arbitrio.

2. Secundus, si manus impias & violentas in donatorem iniecerit, quod censetur fecisse, sive per se sive per alium juxta *L. non solum. de injur.* manibus graviter percussit, pedibus conculcet aut protrudat, fuste verberet, gladio vel scilicet vulneret, lapide impetat. modò hæc culpam lethalem contineant, ut dicitur de percussione Clerici in ordine ad communicationem; cùm alias talis injectio dici non possit impia & graviter injuriosa. Unde nullatenus donatarius dici poterit ingratus, si pro sui aut proximi justa defensione hæc fecerit, vel etiam inferret donanti, quem probabili errore percutat alium. Molin. Pith. l. c. aliisque communiter.

3. Tertius: Si notabile seu grave damnum in bonis fortunæ donatori injustè intulisset; ita ut non sufficiat hanc damnificationem intentatam esse, sed requiritur, ut actio secuta seu posita sit. verba enim pœnalis legis, qualis est illa concedens revocationem ob damnificationem, cum effectu sumi debent. Arg. *L. 1. ff. quod quisque juris, ita de Lugo. l. c. n. 167. Castrop. cit. p. 31. §. 1. n. 5. Pith. h. t. num. 34.* Quale hic censetur grave damnum arbitrio Judicis consideratis circumstantiis, præcipuè personæ donatoris, decidendum. Abb. in *c. fin. h. t. n. 2.* & AA. jam citati. Ait tamen de Lugo non sufficere quodcumque detrimentum sufficiens aliàs ad peccatum mortale.

4. Quartus: Si vitæ periculum intulerit donatori, sive per se, sive per alium, etsi inde mors secuta non sit, ut AA. citati. quin & hæc secutâ, revocatio fieri